

Đồng của Đông

Trong ngôi nhà nhiều gian, trệt, không trát gạch tường, mái ngói đỏ có một gian là phòng trưng bày những tác phẩm của Phan Phương Đông. Buổi trưa, trời ủ mưa, dù có điện nhưng ánh sáng trong gian nhà tù mù như trong một ngôi đền, tạo thêm vẻ bí ẩn nơi con người chủ nhân: một gã tóc dài, rử, râu ria lởm chồm, màu da mét và đôi mắt lơ lơ lì lợm... tưởng như một tay bợm rượu trong cơn say quen thuộc hằng ngày. Nhưng từ lâu, thay cho sự tìm kiếm cảm giác ở nồng độ, Phan Phương Đông chỉ uống nước lạnh, nước trà ngay cả trong một bữa nhậu. Anh luôn trong một cơn say sáng tạo tại khu nhà cất theo ý tưởng kiến trúc riêng của mình...

Đàn

Ngay khi bước vào giữa gian nhà ấy, người ta đã phải động não với những hình, nhưng khối của những miếng, những cục đồng rải rác trong căn phòng. Tất cả đều lạnh lẽo, im lặng như tác giả... Cả thấy là 17 món. Nhiều nhất là những Đôi - mà tác giả gọi là đôi lứa, là sự kết hợp âm dương - ghép theo nhiều chiều: trên dưới, trong ngoài, chạm nhau, lồng vào nhau...

Có một tác phẩm như một cái cổng với hai cột gỗ nối nhau bằng một miếng đồng, tác giả gọi là Rồng: "Tôi đặt trên cao như rồng đang bay với một dáng nhẹ nhàng, thanh thoát. Tôi khắc chìm những đường thẳng, đường ngắn nhất, gọn nhất mang tính công nghiệp tôi đã học theo những họa tiết hoa văn của trống đồng mà tôi cho rằng những ý tưởng hiện đại nhất cũng khó đạt được..."

Đôi

Một tác phẩm gọi là Hạc cũng lấy ý tưởng từ những con chim lạc nối nhau trong trống đồng nhưng đây lại là một thanh gỗ, đặt theo chiều ngang với ba bánh xe bằng đồng có thể quay được. Những cục đồng gọi là Chuột, những cục khác đặt trên bàn gọi là Chim, là Đàn. Còn cái bàn tròn là Bầu trời, là Mặt đất. Tất cả đều ở dạng mô hình, gọi một sự tổ chức về không gian vì những vật có kích thước nhỏ này hoàn toàn có thể trở thành những cái khổ lớn. Ví như Rồng có thể là một cái cổng vào thành phố, Đàn có thể đặt trong công viên lớn...

Phan Phương Đông đã mua những lá đồng và tự tay cưa cắt, hàn xì. Ba năm suy nghĩ để thực hiện trong một năm. "3 trong 1" còn là ý tưởng của anh vì ở đây là sự kết hợp của quá khứ, hiện tại và tương lai. Quá khứ là đường nét trống đồng, kiến trúc đình chùa, hình dáng những đồ thờ cúng. Hiện tại là sự lặp đi lặp lại đồng loạt như một nhịp sống đô thị, là phương pháp sử dụng kỹ thuật mới trong chế tác. Tương lai là sự gợi mở không gian hình học, của kiến trúc, điêu khắc và cả của tâm linh... Thật tình, tôi chưa thể đo lường kết quả của những tác phẩm đồng này nhưng trong thời mà thị trường đã tạo áp lực khiến một số người sáng tác vội vã lặp lại mình thì việc ở ẩn trong một gian nhà, miệt mài lao động để thực hiện những sáng tạo thuần khiết thì thật là đáng quý.

Báo Tuổi Trẻ Chủ Nhật